

על המחלוקת – לפרשת קורח

פרשתנו, פרשת קרח פותחת באחד האירועים הקשים בתולדות עם ישראל, המחלוקת המפורסמת של קרח. רש"י פותח את ביאורו על הפרשה בביאור שונה ולא שגרתי וכותב: "פרשה זו יפה נדרשת במדרש רבי תנחומא". יש שמסבירים זאת (ספק) בדרך מליצה, הואיל וקרח עורר מחלוקת, וכידוע המחלוקת לצערנו הרב הינה נחלתנו מזה דורות רבים. פרשה זו "אקטואלית" תמיד ועל כן כתב רש"י: "יפה נדרשת".

מחלוקת אינה שלילית

האם כל מחלוקת היא שלילית ויש לגנותה? חז"ל מבהירים בכמה מקומות שמחלוקת לכשעצמה אינה דבר רע בעצם. הגמרא במסכת קידושין (ל ע"ב) אומרת: "אמר רבי חייא בר אבא: אפילו האב ובנו הרב ותלמידו שעוסקין בתורה בשער אחד נעשים אויבים זה את זה ואינם זזים משם עד שנעשים אוהבים זה את זה שנאמר 'את והב פְּסוּפָה' (במדבר כא, יד), אל תקרי 'פְּסוּפָה' אלא 'פְּסוּפָה'".

מחלוקת בין ידידים קרובים, ואפילו בין אב לבנו או רב ותלמידו הדנים בנושא מהותי הינה דבר חיובי. ובלבד שיהיה זה פולמוס, שלא מתוך כוונה או רצון להתנצח ולהתנגח, אלא כדי להגיע לאמיתות הדברים ולהסיק מסקנות ברורות. סופו של הדין ודברים מעיד על המניעים, שלא יוותרו הצדדים אויבים, כתוצאה מהויכוח, אלא יישארו בידידות ובהסכמה.

מדוע חז"ל התייחסו למחלוקת קורח כדבר שלילי?

מחלוקת הלל ושמאי

על מחלוקת קורח ועדתו אומרים חז"ל בפרקי אבות: (פרק ה משנה יז) "כל מחלוקת שהיא לשם שמים סופה להתקיים ושאינה לשם שמים אין סופה להתקיים. איזו היא מחלוקת שהיא לשם שמים? זו מחלוקת הלל ושמאי. ושאינה לשם שמים, זו מחלוקת קרח וכל עדתו".

כנגד מחלוקת קורח, מצויים לנו חז"ל דוגמא אחרת של מחלוקת. מחלוקתם של בית הלל ובית שמאי. הגמרא במסכת עירובין (יג ע"ב) כותבת: "אמר רבי אבא אמר שמואל: שלש שנים נחלקו בית שמאי ובית הלל, הללו אומרים הלכה כמותנו והללו אומרים הלכה כמותנו. יצאה בת קול ואמרה: אלו ואלו דברי אלהים חיים הן, והלכה כבית הלל". חז"ל עומדים על הייחודיות שבמחלוקת זו של בית שמאי ובית הלל וממשיכים בתיאור שרשה של המחלוקת: "וכי מאחר שאלו ואלו דברי אלוקים חיים, מפני מה זכו בית הלל לקבוע הלכה כמותן? מפני שנחין ועלובין היו, ושונין דבריהן ודברי בית שמאי. ולא עוד אלא שמקדימין דברי בית שמאי לדבריהן".

בדרך כלל בלהט הויכוח כל צד רוצה להציג את טיעונו, ואף עומד עליהם בכל תוקף. לעיתים "בעידנא דריתחא" עולים ומחריפים "הטונים". אולם במחלוקתם של בית הלל ובית שמאי רואים אנו תרבות של ויכוח, כיצד עלינו לנהוג, בעת עימות רציני. בפרט שהיתה זו מחלוקת שנמשכה זמן

רב, שלוש שנים. מסיימים חז"ל במוסר השכל גדול וחשוב: "ללמדך, שכל המשפיל עצמו הקב"ה מגביהו, וכל המגביה עצמו הקב"ה משפילו".

מחלוקת לשם שמים

כנגד מחלוקתו הקשה של קרח, שהסבה נזקים עצומים לעם ישראל, ניצבת לה מחלוקת מסוג אחר. מחלוקתם של בית הלל מול בית שמאי זוכה לתואר אידיאלי, של "מחלוקת לשם שמים", משום שהלל ושמאי נשארו איתנים בדעתם, כל אחד בדעתו הוא, לצד האחדות ואחוה ששררו ביניהם. **תחילה כל צד הביע את דעת יריבו, בר הפלוגתא שלו, ורק לאחר מכן הבהיר את דעתו.** זו תרבות ויכוח ודיון, להציג תחילה את הצד שכנגד.

במחלוקתם אמנם לא היה שוויון דעות, אולם האחדות שררה ביניהם. חז"ל לומדים ממערכת היחסים שהיתה בין בית הלל לבית שמאי: "ללמדך, שחיבה ורעות נוהגים זה בזה, לקיים מה שנאמר: (זכריה ח) האמת והשלום אהבו".

לתגובות – office@shaalti.co.il

להזמנת ההרצאה 'שבת חלום', בנייד – 052-9453811

הכותב: הרב חגי ולוסקי – מרצה ומחבר סדרת הספרים 'תורתך שאלתי' על התורה, רב המכר 'כי ישאלך' – על הגדה של פסח, 'מה שאלתך' – על מגילת אסתר.